

מסורת הש"ס

(א) ועיורין ומי. וכו'.
(ב) זכרותו. וכו'. ועין ועין
מדרס עב. א. א. לעיל ד. ד.
(ג) ועיורין סב. א. א. (ז'ל)
מנינה (דף יד. א.) א. ועין
מוס' מנינה יד. ד"ה חולין.

תורה אור השלם

1. לא תקלל חרש לפני
עור לא תתן משל
ויקרא מלאךך אני יי.
ויקרא יד יד

גליון הש"ס

גם איבסקן. גיטין עו
ע"ב ז"מ ז' ע"ב: שם
לא היו דברים מעולם.
עירובין מ ע"א ועין
מוקפות ימנות לה ע"ב
ד"ה דכ"ש נדה מד ע"א
מוס' ד"ה אר"פ. כ"ב קנד
ע"ב מדר"ה ברה. כבודות ד
ע"ב מדר"ה אלף:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלף וכו'
בשופרות לביטול יעול:
(ב) ד"ה אין וכו'
להתאסוף שם עוברי
הרבים ועיורין: (ג) תוס'
ד"ה חולין א"י נמי יכול
להיות אסור:

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא
למשמע מינה. ודלמי
מתני' לאו כולה דוקא. אלף
חול מנייהו דוקא, או
יחא או סופא, ומנה ארין
אלו הוה ולא דעתי' כי
מנייהו דוקא דנגמר מינה
(שבת קכ"א.)

הדרן עלך לפני אירייהו
שחשודין על הרביעה.
ואיכא משום למי עור
מתן מכחול דמי נמי נטושו
על הכניעה כו' (לעיל ד. ד.).

רבינו חננאל

הנהו מוריקאי דעובד
כוכבים מלקט נקטס
שבבחה ישראל נקטס
בחד בשבתא אתו לקמיה
דרבא שרא להו ואותביה
רבינא ישראל שיה
כוכבים שקיבלו שיה
בשבתות לא יאמר ישראל
לעובד כוכבים טול חלקך
אתה בשבת ואני חלקך
בחול ואם התנו מעיקרא
על מנת שיום השבת
לעובד כוכבים ויום אחד
בשבת לישראל שרי ואם
באו להשכון פי' שיאמר
אחד לחבירו לקחת אתה
שבבת כך וכך כספיי ואני
לא לקחתי בחול אלף
פחות מורק לי (א) וכן אמר
העובד כוכבים
לישראל כענין הזה אשר
ואינו מותר אלף את התנו
מעיקרא מה שידרמן
שבבת הרי הוא לעובד
כוכבים בין רב בין מעט
וכן בחול לישראל.
איבסקן רבא לטוף איגלאי
מילתא דהתנו מעיקרא הו
ושפיר שרא להו רבא. רב
גביה מבי כתיב אמר
שתליא דערלה הו עובד

(א) אלו ז"ל מלא ל וכו'
הלשון בתפוסת הגאונים בשם
רב שירא גלון הובא בבי
ארוח סי' נתיב ע"ש וכן
פי' האב"ד ז"ל והוא
כדין כל קדאי אהתנו ודלא
כפשיט"י. (ג) ע"י כנ"ש
גלון דפקק האגפשא לקלא
משום דהו ספקא כדנכנס
יעש כדין דרבי רבתי יע.

לפני אירייהו פרק ראשון עבודה זרה כב.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"ו מהל'
שבת הל' ז סמנ
עשין קט' טו"ש' ע"ח סי'
רמה ספיק א:
ק"ב ב מ"י פ"י מהל'
מאכלות אסורות
הלכה די ועיין בהשגות
ובכ"מ טו"ש' ע"ח סי' רלז
ספיק יג:
ק"ב ג מ"י פ"ו מהל'
שבת הלכה ז סמנ
עשין קט' טו"ש' ע"ח סי'
רמה ספיק ב:
א ד מ"י פ"כ מהל'
אסוריו ביאה הל' ה
סמנ גלון קטו טו"ש' ע"ח
סי' קג ספיק א:
ב ה מ"י ט"ז הלכה ד
סמנ ט"ז טו"ש' ע"ח
ספיק ד טו"ש' ע"ח סי'
כב ספיק ג:
ג ו מ"י פ"ב מהל' רומ'
הל' ז סמנ עשין מט
טו"ש' ע"ח סי' קג ספיק
ב:

אי הכי תיפוק ליה משום לפני עור. הקשה הר"י אמאי קאמר
ל"ה דאמלתי דר"ש זן אלעזר גופיה היה יכול להקשות
תיפוק ליה משום לפני עור ופי' הר"ר אלחנן בשלמה חי אמרת
דכתיב נקט לרצותא וה"ה עובד כוכבים יחא נקט טעמא דנקראת
על שמו דשייך בתרווייהו אלף אי
אמרת נקט כתיב דוקא א"כ תיפוק
ליה משום לפני עור:

תיפוק ליה משום לפני עור.
אליבא דרשב"א פריך
דאית ליה כותים גרי אמת הן
בפ"ק לחולין (דף א.) גבי הה"ל
דר"ש דשעריה לר"מ למוזן חמנא
מזי כותאי ומכאן יש להציע ראייה
למה שפירש ר"מ דשייך למימר לפני
עור אף צמידי דלית ביה איסורא
אלף דרבנן דהא מלאכה דמ"ה
אינה אסורה אלף מדרבנן כדפירש
ר"מ (במו"ק דף ג) וראיה נמי
מדלעיל (דף טו.) דאסור למכור
לישראל החסוד למכור לעובד
כוכבים אע"ג דליכא איסורא אלף
דרבנן אלף הר"ר אלחנן הקשה
לפני"ט שפירש דמלאכה דמ"ה
אינה אסורה מן התורה מדאמר בפ'
מי שהפך (מ"ק דף יא:) פתח בצלל
וקיים צחול המועד לא מיבעיא
קאמר לא מיבעיא ימי אצלו דאסור
דרבנן אלף אפילו ח"ה דאסור
לאורייתא לוי ומפרט"ל דקרי ליה
לאורייתא כפי' שיש לה אסמכתא
מן התורה בפ"ק דתגינה (דף יא.)
לאפוקי אלף שאין לו אסמכתא אלף
מדברי קבלה דכתיב והפכתי חגים
לאצל אי"י ח"ה יש לו עיקר מן
התורה דאיכא למיגור אטו י"ט א:

חדא משום לפני עור.
דמהא טעמא נמי (א) להיות
אסור כשקבל שדה בשתופות:
לא יאמר אז ישראל עובד כוכבים
בו' מעשה כך היה צימי רבינו
תם שגבה ישראל אחד בחובו תנור
אחד מעובד כוכבים והיה לו לאופה

המסיק התנור חלקו בתנור והיה לו ליהודי ליטול כך וכך ימים
בחלקו ולאופה כמו כן כך וכך ולא התנו מתחלה זה לזה טול אתה
חלקך בשבת ואני חלקי בחול והיה ר"י דומת דלא דמי לשדה
דהכא דגבי שדה חלק הישראל משבית אף בחול שדה לעובד
כוכבים טורח זו בשבת אלף בתנור אינו משבית כלל בזמה שהעובד
כוכבים עושה זו בשבת חוה בחול ואף בלא התנו מתחלה ולא הודה
ר"מ לזה ונראה לו דאין לחלק בין תנור לשדה דאע"פ שאינו משבית
במלאכה בשבת מ"מ הוי כאלו מעמיד פועל זידיים ונראה להר"ר
אלחנן דבתנור אפי' התנו מתחלה לא יועיל כיון שכל התנור של
ישראל הוא וי"ל כמשכיר תנורו בשבת ואומר לעובד כוכבים
טול שכר תנורי בשבת כשתסיקו לי בחול ולא דמי לישראל עובד
כוכבים שלקחו שדה בשתופות שיש לעובד כוכבים חלק בגוף
הקרקע וגם ר"י חור זו והציא ראייה לדברי ר"מ דאין חילוק בין
תנור לשדה דהא מרחץ כתנור דמי ובתוספתא דמסכת דמאי [פ"ג]
מילא ישראל ועובד כוכבים שלקחו שדה ומרחץ בשתופות לא יאמר
לו ישראל לעובד כוכבים כו' קצרו של דבר בין כרם בין שדה בין
מרחץ או תנור אם לקחו ישראל עובד כוכבים בשתופות אסור

לומר טול אתה חלקך כו' אלף אם כן התנו מתחלה קודם שלקחווהו
לקבל החוב מן העובד כוכבים ולחזור ולהלוות ולהתנות מתחלה מיהו היכא שלקחו הישראל במשכון נראה שא"ל להתנות כלום כיון שהוא
צדשות העובד כוכבים ושכר התנור הוא לישראל מצד שהעובד כוכבים נתן לו ואין הישראל קונה חלק בתנור דדוקא נקט לקחו.
העמק מלשון רבינו יהודה: **ה"ל** אם התנו מתחלה מותר הא שתמא אסור. וא"ל לידוק מרישא וי"ל דליכא למימר דה"ה סתמא
אלף משום דבעי למימני סיפא ואם התנו מתחלה מותר אף על פי שהתנה לו כך בפירוש: **ואם** באו לחשבון אסור הא שתמא שרי.
וא"ל לימא דה"ק אם צאו לחשבון אסור אפי' התנו מתחלה וי"ל דס"ל דודאי אם התנו מתחלה מותר בכל ענין:

הדרן עלך לפני אירייהו

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה וי"ל תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות וי"ל אשה אסור אימא סיפא באו לחשבון אסור הא שתמא מותר אלא מהא ליכא למשמע מינה:

הדרן עלך לפני אירייהו

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה וי"ל תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות וי"ל אשה אסור אימא סיפא באו לחשבון אסור הא שתמא מותר אלא מהא ליכא למשמע מינה:

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה וי"ל תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות וי"ל אשה אסור אימא סיפא באו לחשבון אסור הא שתמא מותר אלא מהא ליכא למשמע מינה:

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה וי"ל תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות וי"ל אשה אסור אימא סיפא באו לחשבון אסור הא שתמא מותר אלא מהא ליכא למשמע מינה:

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה וי"ל תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות וי"ל אשה אסור אימא סיפא באו לחשבון אסור הא שתמא מותר אלא מהא ליכא למשמע מינה:

רבינו חננאל (המשך)
וכוכבים אכל שני ערלה
וישראל אכל שני דהיתרא
כו'. איבעיא להו אם התנו
מעיקרא מותר תמא מאי
ולא איפשיטא ועבדי ביה
לחומרא דאיסורא
דאורייתא היא: (ג) ירושל'
הא במקום שהנהגו למכור
מזכרין לתן אפי' בית דירה
ומשכרין לתן אפילו בית
דירה ר' בון בשם רבנן
התנו זאת ואמרת שדה
הנתונה על אם הדרך אסור
להשכירה לעובד כוכבים
מפני שנקראת על שמו
ועובד כוכבים עושה בה
מלאכה בשבתות ור"ט:
בתוספתא שאלו לר'
יהושע מהו שיהיה אדם
את בנו חבמת יונתית אפר
לקח צאו וראו איזו שעה
אפילו לא את היום ולא מן
הלילה שהיום ההלילה
חייב בהגיון תורה שגא'
הגיבת בו יומם וליילה.
תוספתא לא יטיל ישראל
עם שירא בתרפות אפי'
לצאת אפי' מקדים ואפי'
מחשין ואפי' מתיירא
מפני ליטתים מפני רוח
רעה חיה רעה שגא' לא
תלבו אחרי אלהים אחרים
(ו) אלעזר (כור) [בנו שרי]
ויסי הגלילי אומר אם
ראית רשע יוצא לדרך
התרחק ממנו ג' ימים כי
מלאכי חבלה יצאין עמו
שגא' הפקר עליו רשע
ורשין יעמד על ימיו וכן
אם ראת צדיק יוצא לדרך
עמו עמו כי מלאכי שלום
עמו שגא' כי מלאכי צידה
לך לשמרוך בכל דרכיך:
הדרן עלך לפני
אירייהו:
אין מעמידין בהמה
בפונדקאות של עובדי
כוכבים מפני שחשודין
על הרביעה. איני והתנו

ורמניה